

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní (ne)regulace placení kryptoměnami

Hodnota kryptoměn je velmi proměnlivá, přesto (možná právě proto) zažívají kryptoměny v posledních letech raketový rozmach. Nejznámější a nejrozšířenější kryptoměnou je bezesporu Bitcoin. Bitcoin se v poslední době stává univerzální platidlo a je možné za něj pořídit již téměř cokoli. Dokonce i v malé pojízdné kavárně uprostřed Beskyd mají velký nápis, že přijímají platby Bitcoinem. Jak se však právo dívá na platbu Bitcoinem či jinou kryptoměnou? Jsou tyto platební prostředky nějak právně ukotveny? A je vůbec právo schopné oblast kryptoměn jakkoli regulovat?

Na to a řadu dalších otázek souvisejících s právní regulací Bitcoinu, potažmo obecně kryptoměn, se pokusíme v tomto článku poskytnout odpovědi nebo aspoň naznačit, jakým směrem by se úvaha měla vydat. S rostoucí popularitou kryptoměn a vývojem společnosti bude pravděpodobně přibývat případů, kdy se jako právníci budeme v praxi s kryptoměnami potkávat, ať již při sporech či transakcích, jejichž předmětem budou kryptoměny. Z toho důvodu je dobré mít o jejich právní regulaci alespoň základní představu.

Na úvod jen krátké teoretické okénko. Bitcoin spatřil světlo světa v roce 2009, když ho stvořil Satoši Nakamoto jako decentralizovanou měnu využívající systém Blockchain. Blockchain přitom představuje digitální systém, databázi, která slouží k provádění a ověřování transakcí. Blockchain bývá označován rovněž jako decentralizovaná účetní kniha. Decentralizovaná proto, že celá databáze není uložena na jednom centrálním počítači, ale nachází se ve všech počítačích těžařů po celém světě. V současné době se jedná o desetitisíce počítačů, které Blockchain vedou. Z důvodu absence dozorového subjektu (u běžné transakce je subjekt banka), nemůže být již vytvořená transakce na blockchainu stornována ani jakýmkoli jiným způsobem zrušena.

Právní regulace kryptoměn

Přestože se kryptoměny těší v dnešní době velké oblibě a obchoduje s nimi nemalá část populace, tak jejich právní úprava je velmi kusá. Veřejné právo se snaží s kryptoměnami pracovat alespoň tam, kde to je z hlediska zákonodárce nejdůležitější, tedy v oblasti regulace praní špinavých peněz a legalizace výnosů z trestné činnosti. Konkrétně zákon č. [253/2008 Sb.](#), o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu („**AML Zákon**“), se ve svých úvodních ustanoveních snaží nadefinovat kryptoměny jako „virtuální aktivum“, čímž sleduje podřazení kryptoměn pod ustanovení tohoto zákona. Přesto regulace na poli AML je pro běžné transakce nepoužitelná. Jakákoli zmínka o kryptoměnách však v soukromém právu chybí. Nezbyvá nám tak jiná možnost než se na problematiku kryptoměn podívat optikou obecných institutů občanského práva.

Bitcoin jako věc či měna - je vůbec možné s Bitcoinem obchodovat?

Občanský zákoník obsahuje v ustanovení § 489 dnes již široce dobře známou právní definici věci, dle níž je věcí vše, co je rozdílné od osoby a slouží k potřebě lidí. Bitcoin, stejně jako jakákoli jiná kryptoměna, tyto podmínky bezesporu splňuje. Zde se jen krátce zastavíme u té potřeby pro lidi. Bitcoin totiž může sloužit k potřebě lidí ve dvou rovinách, a to jednak jako směnitelná hodnota, ale hlavně jako forma investice. Investory totiž láká nejenom volatilita, ale také do určité míry anonymita díky decentralizaci blockchainu. Obecně lze tedy říct, že Bitcoin je možné označit za věc v právním

smyslu.

Bitcoin jako platidlo?

Na tuto otázku existují dva názory. Česká národní banka zastává názor, že Bitcoin není peněžní prostředek, protože nenaplnuje zákonné požadavky kladené na peněžní prostředky v zákoně o platebním styku.¹ Opačný názor však zastává Soudní dvůr, který na Bitcoin pohlíží jako na měnu.² Toto je důležité, jak bude níže blíže rozebráno, pro posouzení, o jaký druh závazkového vztahu se bude v případě osoby platící Bitcoinem a osoby poskytující zboží či službu výměnou za Bitcoin či jinou kryptoměnu jednat.

Platba Bitcoinem v praxi

Oproti platbě v hotovosti, při které vzniká pouze přímý vztah mezi prodávajícím a kupujícím, tak při platbě Bitcoinem musí vzniknout vedle základního závazkového vztahu mezi kupujícím a prodávajícím současně vztah mezi prodávajícím a tzv. těžařem.

Vztah mezi kupujícím a prodávajícím

Přestože nám vztah mezi osobou, která platí Bitcoinem za zboží či službu a osobou, která toto zboží či službu poskytuje, může připadat jako standardní kupní smlouva, kdy akorát dochází místo platbě měnou platbou kryptoměnou, tak se velmi pravděpodobně o kupní smlouvu ve své podstatě jednat nebude. Aby se mohlo jednat o závazkový vztah ve formě kupní smlouvy, tak by kupující musel zaplatit kupní cenu v uznávané měně. Jak jsme však už uvedli výše, Česká národní banka kryptoměny jako platební prostředek neuznává, a tudíž se o kupní smlouvu optikou českého práva jednat nemůže.

S přihlédnutím k české právní úpravě se kloníme k názoru, že se bude jednat o závazkový vztah ve formě směny. Při směně totiž nedochází k výměně zboží za peněžní ekvivalent, ale naopak se převádí pouze vlastnická práva k věcem v právním smyslu. Bitcoin není peněžní prostředek, ale je věc v právním smyslu, proto vymezený vztah mezi osobou platící Bitcoinem a osobou poskytující zboží či službu bude směnou.

Navazující vztah s těžařem

Aby mohlo dojít k realizaci směny, tedy aby došlo k převodu vlastnického práva k Bitcoinu, tak musí být tato transakce ověřena a zapsána do nového bloku transakcí (blockchainu). To provede tzv. těžař na základě nabídky učiněné ze strany osoby převádějící Bitcoin. Tato osoba učiní nabídku na realizaci této transakce, se kterou spojí poplatek pro těžaře. Tato nabídka má podobu veřejné nabídky ve smyslu ustanovení § 1780 Občanského zákoníku, neboť kupující (ta osoba, která platí Bitcoinem) se obrací na předem neurčitě osoby s návrhem na uzavření smlouvy, jejímž předmětem je ověření a zapsání transakce za navržený poplatek. Následně se samotní těžaři rozhodují, zda nabídku přijmou či nikoli. Dá se říct, že čím větší poplatek se těžařům nabídne, tím rychleji bude transakce a zápis do blockchainu proveden. Právě zápisem do blockchain a následným zaplacením poplatku těžaři vznikne další závazkový vztah, jehož forma je dosti specifická. Na první pohled by se mohlo zdát, že jde o smlouvu o dílo. Zde se ovšem opětovně naráží na obligatorní prvek smlouvy o dílo, kterým je zaplacením ceny. Jak jsme si už uvedli výše, platba Bitcoinem či jinou kryptoměnou nelze podřadit dle českého práva pod platbu platebními prostředky, a proto i v tomto případě se bude pravděpodobně jednat o závazkový vztah ve formě směny věci ve formě Bitcoinu za službu ve formě ověření a zápisu transakce.

Právní spory a přeshraniční právní vztahy

Jak jsme si uvedli výše, při platbě Bitcoinem či jinou kryptoměnou dojde ke vzniku dvou závazkových vztahů, a to jednak původní závazkový vztah mezi kupujícím a prodávajícím a následně mezi kupujícím a tzv. těžařem. Jakým způsobem však budou řešeny případné právní spory vyplývající z těchto vztahů?

Spor mezi osobou činící veřejnou nabídku na ověření transakce a těžařem se nejeví jako pravděpodobný, neboť zápis transakce do blockchainu je „neomylný“ a nedá se zvrátit. Není možné, aby těžař inkasoval poplatek bez zapsání transakce do blockchainu a zároveň není možné zapsat transakci a neobdržet stanovený poplatek. Jedná se o jednoduchý tzv. smart contract, který se sám vykoná. V tomto případě tedy spor nepřichází reálně v úvahu.

U druhého závazkového vztahu mezi osobou platící Bitcoinem a osobou poskytující zboží či služby spor v úvahu přichází. Pokud by byly obě osoby příslušníci stejného státu, případně by se jednalo o právnickou osobu s domicilem v daném státě, například v České republice, tak by si pravděpodobně místní soudy s tímto sporem dovedly podle obecných institutů soukromého práva poradit. Kryptoměny však nabývají na oblibě mimo jiné proto, že usnadňují přeshraniční transakce. V praxi se tak může stát, že tyto osoby budou příslušníky různých států a jejich závazkový vztah tak bude přeshraniční. Zde už mohou vznikat otázky související s řešením případného sporu.

Stěžejní v těchto sporech bude určení, zda rozhodné právo považuje kryptoměny za platební nástroj, případně za věc v právním smyslu či zda je vůbec neuznává. Podle toho se bude posuzovat o jaký právní vztah se jedná a zda se vůbec jedná o právní vztah právem aprobovaný. Určení rozhodného práva nebude v těchto případech vůbec nic jednoduchého, neboť internet v podstatě nemá hranice a osoby obchodující s kryptoměnami se tak mohou nacházet na opačných koncích světa. Je možné, že se budou vznikající spory posuzovat podle pravidel mezinárodního práva soukromého. Přesto máme za to, že zde bude zůstat riziko pro smluvní strany daného závazkového vztahu ohledně toho, jak bude jejich vztah posouzen a následně rozhodnut vzniklý spor. Jako nejvhodnější je zde dopředu promyslet volbu rozhodného práva a sudiště pro takové vztahy. Zároveň zde mohou hrát důležitou roli alternativní způsoby řešení sporů. Zde stojí za zmínku (kromě klasické arbitráže) decentralizované anonymní arbitráže, které fungují na základě blockchainu. Mezi nejznámější anonymní arbitráže můžeme zařadit Kleros. Decentralizované anonymní arbitráže fungují tak, že si za malý poplatek kryptoměny zaplatíme anonymní „soudce“, zpravidla jich bude více, aby náš spor rozsoudili, přičemž soudcem se může stát každý, kdo si koupí tokeny Klerosu. Největší výhodou je jednoduchá komunikace soudců s blockchainem, ve kterém jsou uloženy všechny informace ke sporovaným skutečnostem a anonymita soudců, která má zabránit jejich podplácení.

Při přeshraničních právních vztazích vznikajících v souvislosti s obchodováním s kryptoměnami je tedy vhodnější volit alternativní způsoby řešení sporů před klasickými soudními spory. Vedle větší právní jistoty stran související se specifičností kryptoměn může hrát důležitou roli i jejich anonymita, rychlost a s tím související nižší náklady.

Závěrem:

Kryptoměny se stávají fenoménem, na které právo nestíhá plně reagovat. I zde platí, že technologie bude vždy o krok před právní úpravou. Přesto mohou v praxi vznikat případy, kdy bude potřeba právo na právní vztahy související s kryptoměnami aplikovat. V takových případech bude nutné vycházet z obecných institutů občanského práva. Zároveň je vhodné v rámci související smluvní dokumentace myslet na specifika související s jejich obchodováním a podle toho zvolit rozhodné právo a sudiště či zvážit v úvahu přicházející alternativní způsoby řešení případných sporů. Jsme si vědomi, že tato problematika se neskutečně rychle vyvíjí, a proto článek obsahuje pouze názory na právní regulaci, která i nadále bude potřebovat diskuzi v právním prostředí.

JUDr. Matěj Černý,
advokát

Adam Zamarski,
student právnické fakulty v Olomouci

[FORLEX s.r.o., advokátní kancelář](#)

Poděbradova 2738/16
Ostrava 702 00

Tel.: +420 596 110 300
e-mail: info@forlex.cz

---

[1] PRŮCHA, Ondřej, BERKA, Jan. Je bitcoin hrozba, či „pouze“ alternativa? [online]. www.cnb.cz, 25. 1. 2017. Dostupné na:
<https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Je-bitcoin-hrozba-ci-pouze-alternativa/>

[2] Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 22. října, 2015 C-264/14

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)
- [Daňové změny a novinky 2026: Nová pravidla pro zaměstnanecké opce a benefity i změny v](#)

DPH u nemovitostí

- Společníci by neměli fakturovat své společnosti
- Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!